

MOTIVACE A CESTA K PĚSTOUNSTVÍ A OSVOJENÍ

PROČ SE LIDÉ
STÁVAJÍ/NESTÁVAJÍ
PĚSTOUNY/OSVOJITELI

Report z výzkumu
připraveno výhradně pro Nadaci Sirius o.p.s.
duben 2025

NADACE
SIRIUS

POZADÍ A CÍLE PROJEKTU

Má-li se **pěstounská péče do budoucna stát základním pilířem náhradní rodinné péče v ČR, je nutné maximalizovat povědomí o jejím významu a vzbudit zájem**, aby se vhodní kandidáti do pěstounství chtěli zapojit.

Cílem výzkumu je dobře **pochopit, jaké faktory rozhodnutí ovlivňují motivace nejen stávajících pěstounů i osvojitelů** ale i motivace nebo bariéry lidí, kteří **dnes pěstouny/osvojiteli nejsou, ale mohli by se jimi teoreticky stát** (měli by zájem a zároveň by prošli všemi kritérii).

S těmito motivacemi a faktory se dá následně strategicky a komunikačně pracovat, stimulovat větší ochotu veřejnosti o téma se zajímat a fakticky podporovat i motivovat vhodné kandidáty ke konkrétním krokům na cestě k pěstounství a osvojitelství.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ 1/

1.

Podstatná většina lidí **náhradní rodičovství do budoucna nevylučuje (až 70 %) - [snímek 13](#), ale většina o něm zatím reálně nepřemýšlí (téměř 60 %).**

Nepovažují **nedostatek pěstounů a osvojitelů za reálný problém**. Neví, kolik dětí je pro náhradní rodinnou péči k dispozici - [snímek 11](#).

2.

Náhradní rodičovství je mnohdy **pojímáno jako cesta jen pro ty, kdo nemohou mít vlastní dítě - [snímek 10](#).**

I ti, kteří touží po rodičovství, začínají pěstounství/osvojení zvažovat, až když jsou všechny **ostatní varianty definitivně zavřené**. Vnímají to jakou **nouzové řešení** a potvrzení **vlastního selhání** - viz [snímek 9](#).

3.

Rodičovství chápeme jako projekt vlastního biologického potomka, do kterého se chceme otisknout - viz [snímek 6](#) a [18](#). Náhradní rodičovství dnes nepovažujeme za plnohodnotné. Je to krajní řešení. Jen málo z nás bere rodičovství jako poslání směřující ke vzájemnému obohacování a růstu - viz [snímek 6](#) a [21](#).

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ 2/

4.

Veřejnost tím, že se jí téma většinou **netýká, reálně nemá větší povědomí o fungování pěstounství a osvojení**. I když mnozí si subjektivně myslí, že mají informací dostatek - [snímek 14](#), při probuzení zájmu o téma se často objeví řada nejasností, black boxů a mýtů - [snímek 28](#).

5.

Zkušenosti reálných pěstounů a osvojitelů přitom **ukazují, že cesta je sice náročná, ale i mimořádně obohacující poté, co ji daný člověk přijme za svou**. Na cestě se ale **potýkají i s častým nepřijetím nebo nepochopením** společností a okolím - od [snímku 37](#) dále.

6.

Děti čekajících na náhradní rodinu je dnes mnohem **více než zájemců** o osvojení a pěstounství. Nezbavíme-li tyto formy péče **nálepky „náhradního řešení“ pro ty, kteří nemohou mít děti přirozenou, biologickou cestou**, bude i nadále těžké motivovat nové náhradní rodiče.

Doporučené řešení naleznete od [snímku 45](#).

Kulturní a společenský kontext vnímání náhradní rodinné péče

Jak lidé uvažují o rodičovství? Lidé dnes uvažují o rodičovství třemi odlišnými způsoby:

RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

Nejvíce lidí v současnosti rodičovství pojímá jako vlastní projekt, v rámci něhož **chtějí předat svému dítěti/dětem maximum ze sebe**. Cílem je zajistit kontinuitu svému rodu a obtisknout sama sebe do svých ratolestí.

Jedná se o převažující dnešní **společenskou konvenci, kterou vlastním rodičovstvím naplňují**.

Primární cestou v tomto mindsetu je VLASTNÍ RODIČOVSTVÍ, VLASTNÍ DÍTĚ (NR je záložní plán).

RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

Méně častým mindsetem je rodičovství jako zralé poslání. Převažuje u lidí s **dnes méně konvenčním vnímáním rodičovství**.

V tomto pojetí je rodičovství vnímané spíš jako proces **vzájemného obohacování mezi rodiči a dětmi**. Jeho součástí je i vnímání toho, že v rámci rodičovství **musím často něco obětovat** a toho, že se **od dětí mohu něco naučit**.

K mindsetu RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ se lidé častěji propracovávají až na základě svých životních zkušeností.

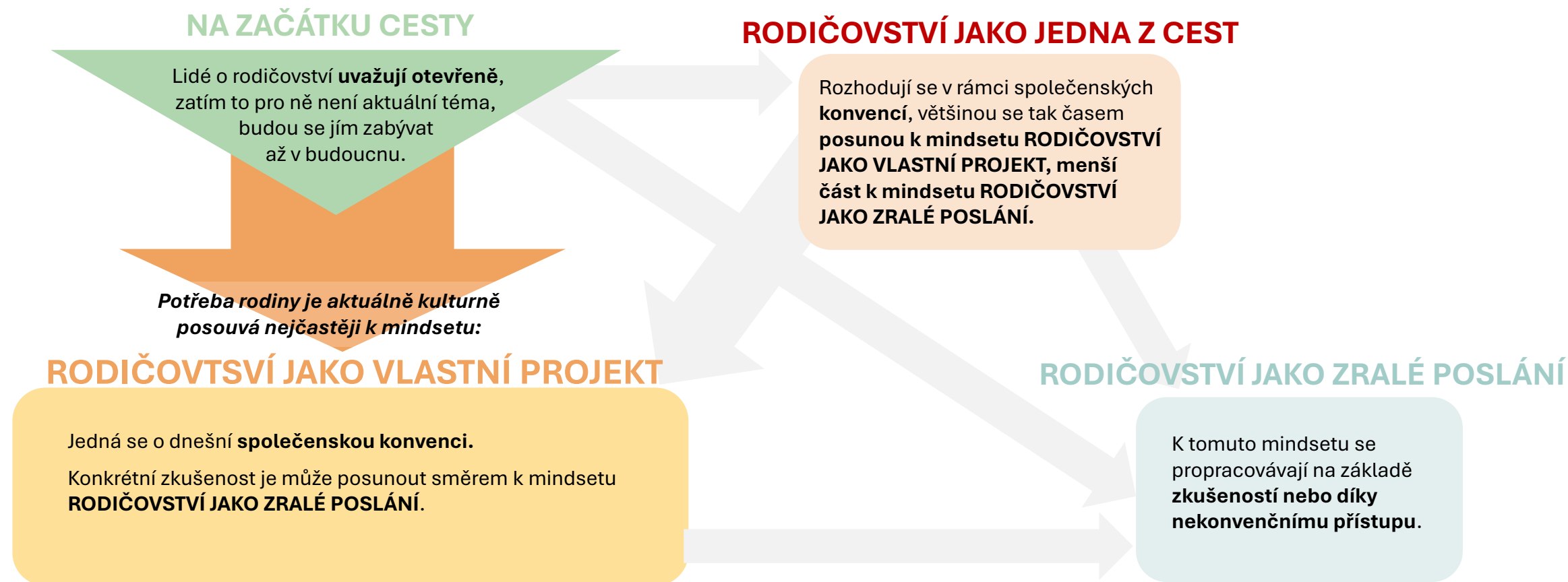
RODIČOVSTVÍ JAKO JEDNA Z CEST

Pro tento mindset je typické hledání a neukotvenost. **Rodičovství je v tomto mindsetu jen jednou z alternativ** naplnění vlastního života, které jsem otevřen.

Lidé s tímto mindsetem zatím neidentifikovali rodičovství jako **svoji cestu**, jsou mu ale otevření stejně jako dalším možnostem.

Jak je mindset lidí (vnímání rodičovství) ve společnosti utvářen?

V mindsetu „Rodičovství jako zralé poslání“ je NR mnohem více přirozenou reakcí, koresponduje s otevřeností novým řešením i vnímáním NR jako poslání.

RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

Náhradní rodičovství je v tomto mindsetu **vnímáno jako selhání, jako řešení vlastního nedostatku.**

Je to řešení, na které nemám tendenci myslet, dokud to není nezbytné. Nechci si připustit, že by se mě to mohlo týkat.

RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

Náhradní rodičovství často předpokládá **schopnost být otevřen i jiné cestě.** Ti, kteří se do **pěstounství nebo osvojení** již zapojili, často **posouvají svůj mindset** od „rodičovství jako vlastního projektu“ k „rodičovství jako zralému poslání“.

V rámci tohoto mindsetu je velká otevřenost ke skutečnosti, že **vztah s dítětem je vzájemně obohacující.** Často obsahuje i vnímání skutečnosti, že rodičovství může být **jiné (nekonvenční), ale naplňující.**

POSÍLENÍ MINDSETU *RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ* VE SPOLEČNOSTI MŮŽE POMOCI POSUNOUT VÍCE LIDÍ SMĚREM K ÚVAHÁM O PĚSTOUNSTVÍ NEBO OSVOJENÍ.

Pěstounství a osvojení je primárně vnímáno jako náhradní řešení pro ty, co nemohou mít vlastní děti nebo jich chtějí více než je v jejich „biologických“ možnostech.

- Možnost náhradního rodičovství se jim dostává do života v momentě, kdy si **uvědomí, že nemohou naplnit vlastní rodičovství** a mít tak velkou rodinu, jak chtěli...
- ...nebo v momentě, **kdy vlastní děti odrůstají** a další vlastní **biologické děti už rodina nechce nebo mít nemůže.**

„Pokoušíme se o dítě, máme za sebou několik inseminací. Ale vím, že jsme oba zdraví a mělo by to jít. Nechci si zatím připustit, že ne. **Až když tuhle variantu úplně zavřu, uvažovala bych o adopci.** Ale nechci do ní jít, pokud nebudu smířená a vyrovnaná s tím, že vlastní dítě nepůjde.“ (žena, 38)

„Je mi jasné, že ve 46 letech je dost nepravděpodobné, že se mi podaří otěhotnět. Ale pořád doufám. **Až se definitivně rozhodnu, že to nepůjde, uvažovala bych o adopci nebo pěstounství.**“ (žena, 46)

„Mám 3 vlastní děti a to my stačí, ale přišlo by mi fajn **až děti trochu povyrostou, ujmout se jejich vrstevníka** a rozšířit náš gang.“ (žena, 37)

„Vím, že **další dítě už v našem věku mít nebudeme**, i když jsem vždycky moc chtěl. Nyní je pro mě jedinou cestou pěstounství nebo osvojení.“ (muž, 41)

Zbytek společnosti vnímá náhradní rodinnou péči spíš jako problém někoho jiného.

„Problém někoho jiného je něco, co lidská mysl odmítá vidět, protože se domnívá, že to není její věc. Přesně takhle fungoval neviditelný štít. Fungoval naprosto dokonale. Když někdo narazil na něco, co byl Problém někoho jiného, prostě to ignoroval. Mozek to přestal zpracovávat. Neviděl to, protože to nechtěl vidět, protože si myslel, že to není jeho věc.“ (Stopařův průvodce po galaxii; Douglas Adams)

Řešení pro ty, kteří nemohou mít vlastní děti.

Dokud nejsme v této situaci, téma si nepřipouštíme, o téma se nezajímáme a informace nám tudíž nechybí.

Nevíme mnoho o tom, jak systém náhradní rodinné péče funguje ani kolik a jakých dětí je do péče k dispozici.

Netrápí nás to, protože to není „naše téma“.

Lidé neví, že existuje hodně dětí volných pro náhradní rodičovství. Mají pocit, že získat dítě do péče je obtížné a je to hlavně pro ty, co děti mít nemohou. Je třeba téma dostat ven ze zdí ústavů.

**K DISPOZICI JSOU DĚTI,
ALE NEVÍ SE O NICH....**

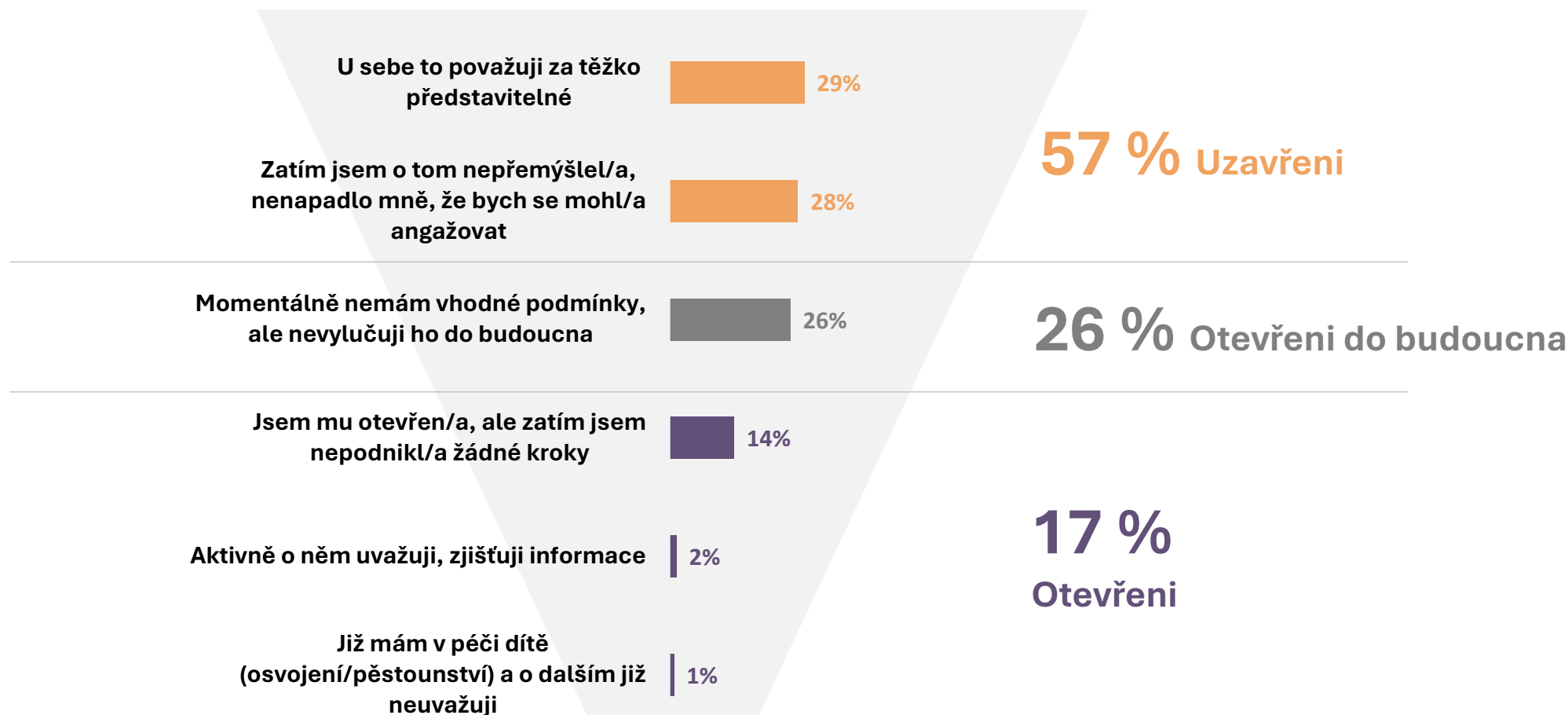
**... TO PŘÍSPÍVÁ K PŘEDSTAVĚ, ŽE
SVĚŘENÍ DÍTĚTE DO PÉČE JE OBTÍŽNÉ
A VYHRAZENÉ TĚM, CO DĚTI MÍT
NEMOHOU.**

**POKUD CHCEME DOSTAT DĚTI Z ÚSTAVŮ, JE
POTŘEBA DOSTAT TÉMA DO RODIN, MIMO ÚSTAV.**

Více než polovina našeho vzorku dnes o pěstounství/osvojení vůbec neuvažuje/nepřipouští si, že by se mohla osobně zapojit.

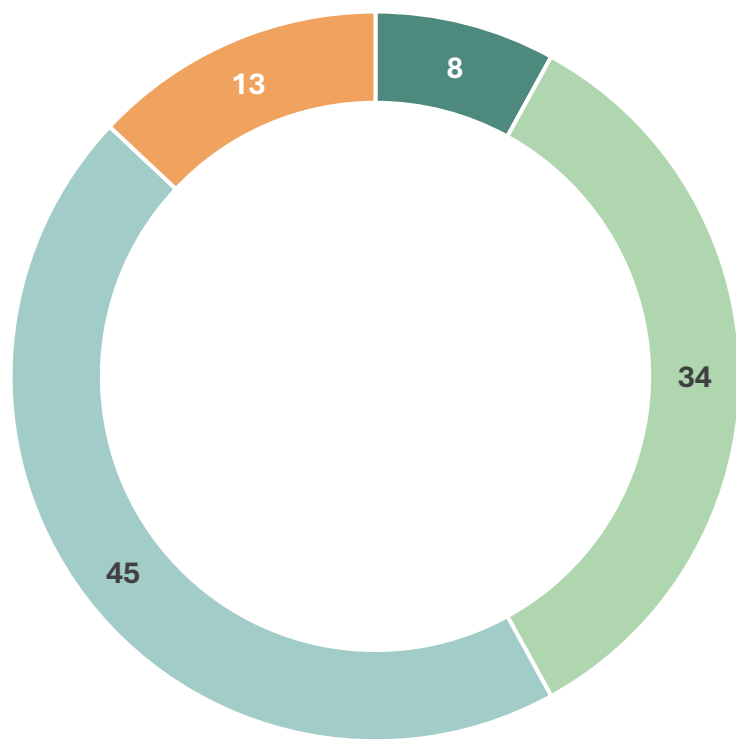

Potenciálně konvertovatelných, tedy těch, co se zatím nezapojili, ale tuto možnost nevylučují, je v našem vzorku 70 %.

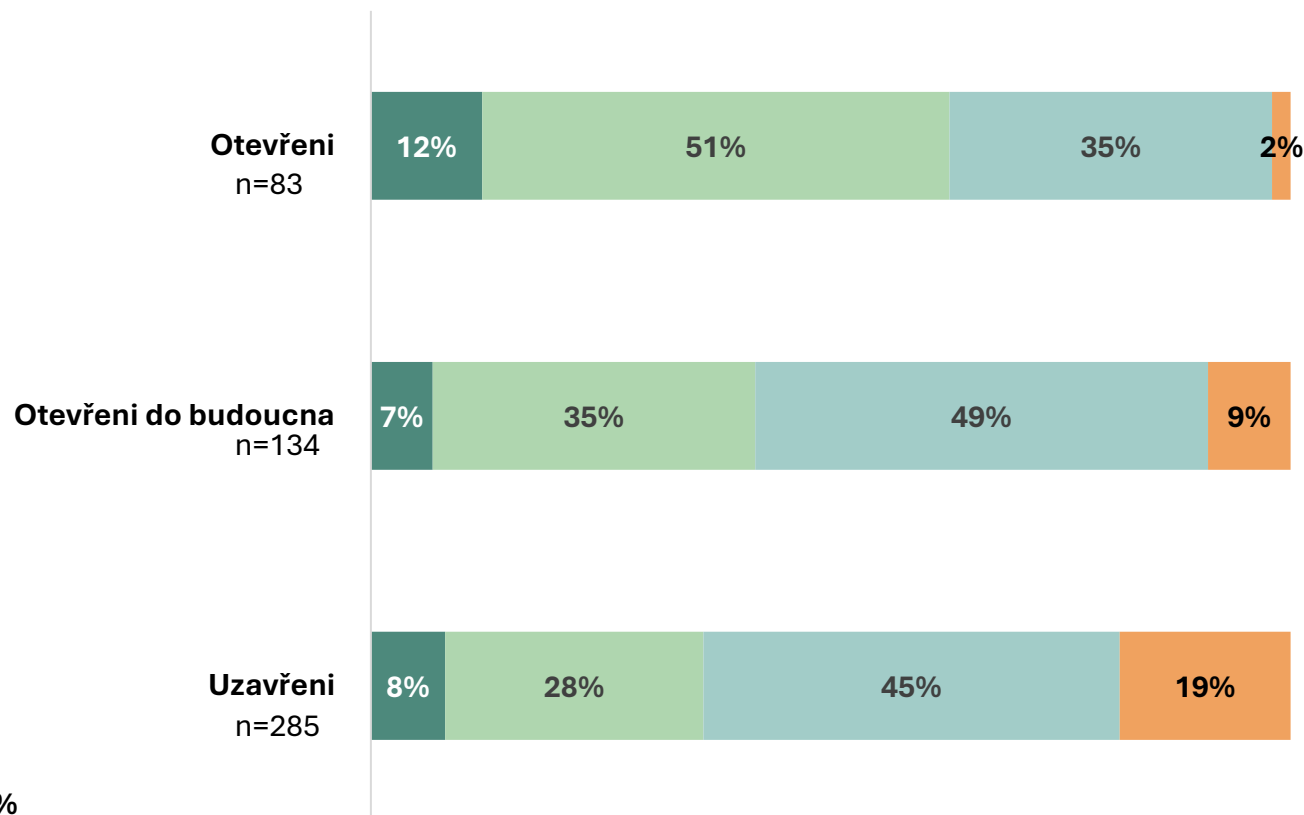

Lidé nemají pocit, že by měli málo informací; vzhledem k míře zájmu jim okrajové informace stačí.

Hodnoty v %

■ Ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne ■ Ne n=502

Myslíte si, že máte dostatečné informace o problematice pěstounství a osvojení?

Když lidé o náhradním rodičovství začínají hypoteticky uvažovat jako o vlastní cestě:

Uvědomují si, že reálně dostatek informací nemají:

- řada mýtů a nejasností
- kdo může žádat, jaké dítě by dostali, co by je čekalo, na co mají nárok, zda jim někdo pomůže ...

Bojí se:

- že by dítě nezvládli
„Bojím se, že mu spíš ublížím než pomůžu, že budu reagovat špatně!“
- **procesu**, který vnímají jako náročný (32%), nepříjemný, **nezvratný**, s nutností se doprošovat ...

I tak si dokáží představit pozitivní stránky:

- emoční spojení s **dosažením stabilního a spokojeného života, osobním růstem/obohacením.**

Jedním z největších black boxů je samotné **PODÁNÍ ŽÁDOSTI**, které je vnímáno jako nezvratný a vysoce riskantní vstup do neznámého procesu.

Panuje pocit, že **nevratně překračují hranici a vstupují do neznámého světa**, do kterého původně nechtěli jít a který je pro ně nouzovým řešením.

Podání žádosti pro **lidi, kterým se nedaří mít vlastní děti**, to navíc **představuje finální potvrzení jejich selhání**.

Proces je jednosměrný: ŽÁDOST - ne nabídka/registrace.

Následuje proces, který dle očekávání bude

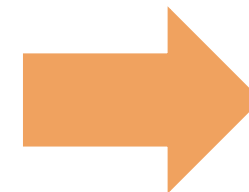
Náročný

Dlouhý

Člověk přijde o své soukromí

Nelidský/byrokratický

Bez podpory

**DORUČENÍ DÍTĚTE,
KTERÉ BUDU MUSET
PŘIJMOUT BEZ
MOŽNOSTI TO
OVLIVNIT**

Mindsety rodičovství a jejich vztah k náhradní rodinné péči pod lupou

MINDSET RODIČOVSVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

CHARAKTERIZUJE ZATÍM NENAPLNĚNÁ TOUHA PO VLASTNÍCH DĚTECH

Životní situace: Bezdětní a ti, kteří už dítě mají, ale rádi by měli ještě další

HLAVNÍ POTŘEBA: Vlastní rodina

- Rodinu s dětmi považují za nutný **základ a předpoklad šťastného života**. Jedná se o společnosti a okolím předpokládanou normu, kterou potřebují splnit.
- Rodina pro ně představuje nejen **symbol stability v životě i ve vztazích** ale i **projekt na předání hodnot někomu dalšímu** (otisk sebe, pokračování rodu, kontinuita ve vztazích).

HODNOTY: Stabilita

- Klíčová v životě je pro ně **stabilita** a konformita. Chtějí žít obyčejný, **normální život**, bez velkých zvratů a změn, tak jako ostatní lidé kolem nich.
- Představy o náhradní rodinné péči představují více či méně **nouzové řešení** v případě vlastního **selhání**.
- Je pro ně těžké si představit, že by měli **přijít o něco, do čeho citově investovali**.

„Toužím po tom, **abych ty děti jsem mohla si vychovat, nechci další dítě na táboře o který se starám, ale rodiče má jinde...** chci mimino, vidět ho vyrůstat od mala.“ (žena, 38)

„Mít rodinu? To je to nejlepší, co můžete mít. Nic lepšího není. Prostě nic lepšího není!! ... **rodina je základ všeho a bez toho je to moc moc moc špatný.**“ (muž, 41)

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

Životní situace: Bezdětní

Toužilovi

Mají **intenzivní touhu** po rodičovství, **vysoké odhodlání** i nároky na úspěch a **strach ze selhání**. Upřednostňují osvojení, chtějí mít **dítě jako vlastní projekt** a je pro ně důležité, aby se případné náhradní dítě stalo v maximální možné míře **opravdovou součástí jejich vlastní rodiny**.

- NR vnímají jako **nouzové řešení, pokud vše ostatní selže**. Pro NR se rozhodují až ve chvíli, kdy mají jistotu, že cesta k biologickému rodičovství je **opravdu** uzavřená (medicínsky nebo neexistencí vhodného partnera).
- Rádi by svou rodinu řídili s **minimálním zásahem odborníků**, věří, že je to jejich povinnost i právo. Bojí se „obnažování“ v rámci prověřování, často již mají zkušenost s procesem odhalování vlastního soukromí v rámci IVF.
- Mají **strach z biologických rodičů**, kteří mohou ohrozit jejich **vlastní** výchovu, když budou aktivně vstupovat do jejich života, i prostou existencí (osvojené dítě něco podědilo nebo si nese trauma z předchozího života).
- Mají touhu vychovávat dítě „odmalička“, i proto mají nedůvěru k osvojení starších dětí nebo dětí jiného etnika.

Co jim pomůže

- + vnímat možnost plánovat rodinu „jinak“ jako normální (v sobě i v okolí)
- + **překonat strach z neznáma a ze selhání**
- + konkrétní příklady párů, kde to funguje

Co je brzdí

- to, že NP je definitivní potvrzení selhání
- strach z dalšího neúspěchu (z „vyšetřování“ při přípravách)
- únava z náročného procesu
- strach z jinakosti dítěte, že nebude nikdy „mé“, biologičtí rodiče budou bránit mému dosažení spokojenosti.

V čem se liší od stávajících pěstounů?

Mají také **strach z neúspěchu**, ale ještě jej nepřekonali.

Ještě **nedostali ty správné informace**. Nedaří se jim **nastavit se na jinakost** (mindset Rodičovství jako zralé poslání).

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

Životní situace: Chtějí další dítě

Doufalovi

Mají už vlastní děti, ale jejich **touha** po rodině **ještě není naplněna**. Vlastní **(biologické) možnosti ale už vyčerpali** (další dítě není možné ze zdravotních důvodů, partner je proti nebo jsou po rozvodu sami). Jde jim o co **nejpřirozenější rozšíření vlastní rodiny bez ohrožení toho, co už mají**.

- Upřednostňují Osvojení, protože jsou na rodinu a děti **silně citově navázáni a je pro ně těžké představit si jen dočasnou péči**.
- Zároveň ale přemýšlí spíš o možnosti osvojit si starší dítě a díky zkušenosti s rodičovstvím jsou otevření i možnosti PP.
- Sní o **bezproblémovém soužití** vlastních dětí s dalším členem rodiny.
- **Nebojí se tolik systému, každopádně by ale uvítali vlídnou pomoc odborníků z doprovázejících organizací**.
- Mají velkou chuť ještě někoho vychovat, **předat něco ze sebe dál, něco ze sebe obtisknout**.

Co jim pomůže

- + vnímat možnost „doplnit rodinu jinak“ jako normální, pro okolí přijatelnou
- + vědět o dětech, které rodinu hledají
- + **příklady rodin, které to udělali podobně, protože je to normální**

Co je brzdí

- pocit odpovědnosti, nevratnosti
- pocit, že na to budu sám
- obava z ohrožení vlastní rodiny (jaké to dítě bude)
- strach z ohrožení v případě problematického kontaktu s biologickými rodiči
- že nikoho takového neznají

V čem se liší od stávajících pěstounů?

Díky nedostatku informací mají **strach** z toho, **jaké dítě bude a strach z biologické rodiny**. Navíc se obávají **odmítnutí okolí** (nedokáží si představit, že to mohou zvládnout a že je to může obohatit).

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

CHARAKTERIZUJE ZKUŠENOST S PÉČÍ A PŘIPRAVENOST

Životní situace: Mají své děti, ale jsou otevřeni přijmout další.

Jedná se o potenciálně nejzajímavější teritorium k oslovení pro pěstounskou péči.

HLAVNÍ POTŘEBA: Růst dál

- Uvědomují si, že **výchova dětí je v životě obohatila a posunula dál**. Jsou připraveni **dát ještě něco ze sebe a rozdělit se** o každodenní zkušenosti, růst a pomáhat.
- Objevuje se u nich **touha vrátit se k péči**, kterou již jednou **úspěšně zvládli** a která je naplňovala. Mají za sebou úspěšný život a cítí, že **mají z čeho rozdávat**.

HODNOTY: Altruismus, kontrola

- ✓ Jsou altruističtí a **ochotní pomáhat**. Mají silné vědomí **společenské odpovědnosti**.
- ✓ Jsou vyrovnaní, rodinu i výchovu dětí mají **pod kontrolou, stejně jako vlastní život**.
- ✓ Díky **dobrému zázemí** jsou **připraveni na zpestření**.

*Prostě cítím, že bych mohla **dát kousek ze sebe** tomu dítěti a **ono by zase něco dalo mně**. (žena 55)*

*Když jsou kluci z domu, tak jsem teď nevyužitá. Tak že bych se **zabavila a přitom bych pomohla doufám i tomu dítěti**. (žena 44)*

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

Životní situace: Mají odrostlé děti, jsou dobře situovaní

Zlatníkoví

Mají **silné finanční zázemí**, nechybí jim vzdělání ani vlastní rodina. Jak jim děti odrůstají, uvědomují si že mají **potenciál** ještě něco v životě zrealizovat. Díky dobře zorganizovanému osobnímu i pracovnímu životu mají čas. **Chtěli by se realizovat a zároveň někomu pomoci.** Uvědomují si, že je může **péče o dítě obohatit.**

- Mají od projektu NR i od dítěte, které přijmou k sobě, **velké očekávání**. Věří, že dobrou výchovou mohou pomoci, aby to dotáhl daleko; naučí ho lyžovat, dostanou ho na lepší školu.
- Jsou otevření především **pěstounské péči, a to i krátkodobé.**
- **Finance neřeší.** Odbornou pomoc neodmítají, ale nepovažují ji za klíčovou. Co jim ale **vadí, je zbytečná byrokracie.**
- Nedokáží si představit, jak by měla probíhat spolupráce s **biologickou rodinou, nejradši by jí omezili** nebo zrušili. Chtějí dítěti ukázat **diametrálně odlišný svět**, než v jakém se jeho původní rodina pohybuje.

Co jim pomůže

- + informace o tom, že jsou tady děti, které to potřebují
- + jednoduchý vstup do systému
- + když společnost ocení, že dělám něco užitečného, smysluplného
- + **konkrétní zkušenost někoho, kdo to dělá**

Co je brzdí

- strach z nutnosti kontaktu s biologickými rodiči (že překazí plány na péči o dítě)
- byrokracie, zdoluhavé procesy, nevlídnost úřadů
- pocit velké odpovědnost, nejistota, zda na to mají dokonalé podmínky

V čem se liší od stávajících pěstounů?

Jsou otevření, ale jejich **mindset není systémem podporován.**

Nevědí, že jejich pomoc je potřeba a nemají nikoho, kdo by je povzbudil, aby do toho šli.

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

Životní situace: Mají dospělé děti, jsou spokojeni s málem

Skromní

Jsou **spokojeni se svým dosavadním životem**. Mají dobrý vztah k dětem. Mají **touhu pomáhat** a být společensky prospěšní. Díky **odrostlým dětem mají řadu zkušeností, zároveň mají i prostor přijmout** dalšího člena domácnosti.

- Dokáží si představit i péči o náročné, nemocné nebo handicapované děti. **Nemají velké nároky na sebe ani na děti**. Mají velkou důvěru v to, že **i s málem se dá udělat hodně**.
- **Nebojí se úřadů**, ale ocenili by **pomoc neziskových organizací**. Mají důvěru v to, jak systém funguje a přiděluje děti.
- Představují si, že spolupráce s **biologickou rodinou bude fungovat**, věří, že by se na všem nějak domluvili a že by to pomohlo všem.
- I když **nemají výrazné finanční zázemí, neřeší to**. Celý život si vystačili s málem, dalšího člověka by určitě uživit zvládli.
- **Neví přesně jak a kdy začít a zda je to opravdu potřeba**.

Co jim pomůže

- + vědomí, že jsem užitečný, že někdo o mou pomoc stojí (dítě, stát)
- + jednoduchý a lidský přístup, žádná úřednicka
- + **konkrétní zkušenost někoho, kdo to zažil**

Co je brzdí

- dlouhotrvající proces přípravy
- obava, že případné loučení bude emočně náročné
- **málo informací o PP, zejména PPPD**
- obava z patologií (drogy, alkohol)

V čem se liší od stávajících pěstounů?

Stejně jako pěstouni/osvojitelé jsou **otevření a nemají přílišné nároky**. Zatím ale mají **málo informací**. Nevědí, že jejich pomoc je opravdu potřeba.

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO JEDNA Z CESTA

CHARAKTERIZUJE TOUHA PO ZMĚNĚ, OPTIMISMUS A OTEVŘENOST
NESTANDARDNÍM ŘEŠENÍM.

HLAVNÍ POTŘEBA: Najít smysl života

- Lidé, kteří za sebou mají **životní peripetie i zvraty**, zdravotní nebo vztahové komplikace, ale přesto hledí **do budoucna s optimismem**.
- Mají touhu do svého života přijmout někoho dalšího, protože se v nějakém smyslu cítí osamělí a věří, že dítě by **jejich život mohlo znovu naplnit**.
- Změny jsou součástí jejich života, takže je neděsí, spíš naopak. Jsou **otevřeni dalším životním příležitostem** i dobrodružstvím.

HODNOTY: Jinakost jako součást života

- ✓ Láká je překonávání **výzev a nové možnosti**. Jsou si vědomi toho, že se **vymykají, nejdou s proudem a nejsou jako ostatní**. Proto je jim netradiční forma rodičovství něčím blízká.
- ✓ **Změnu přijímají jako součást života** nebo aktivně vyhledávají.

Vzala jsem si pejska z útulku, protože to bezproblémové štěně chce každý a tohohle nikdo nechtěl. Samozřejmě je to s ním těžké, ale to k tomu patří. (žena, 40)

Mám novou partnerku a s ní holčičku a takhle by měla i parťáka. Věřím, že to přinese pozitivní energii, budeme šťastní, udělali jsme někoho šťastným. (muž, 46)

MINDSET RODIČOVTSVÍ JAKO JEDNA Z CESTA

Životní situace: Otevření pro změnu

Snílkovi

Mají toho už hodně za sebou a jejich život rozhodně **není nudný**.
Zvykli si vypořádávat se s nepřízní osudu za pochodu a do budoucna hledí s optimismem. Neradi dělají nevratná a závazná rozhodnutí. Svě naplnění pořád hledají. I přesto cítí, že **dítě by do jejich života mohlo přinést nový náboj**, něco, na co už dlouho čekají.

- Moc si nevěří, jestli při všech těch změnách není dítě **příliš ambiciózní plán**. Taky si nejsou jistí, jestli by se svou nestandardností **mohli projít výběrem**.
- Jsou **otevření všem druhům péče**, každá má své výhody i nevýhody.
- **Komplikované dítě je neděsí, spíš naopak**. Všechno v jejich životě je nestandardní a často i komplikované, tak proč by to s dítětem mělo být jinak?
- Uvítali by víc informací a **možnost si náhradní rodinnou péči dočasně vyzkoušet** (nahlédnout za oponu).

Co jim pomůže

- + znalost PPPD (dočasného řešení)
- + **informace o tom, že je to i pro ně dostupné**
- + nezávazné informace
- + možnost poznat nějaké pěstouny osobně
- + posílení vědomí, že pomoc dítěti může být formou osobního růstu

Co je brzdí

- strach, že to nezvládnou
- **strach, že to nemá to cenu, protože jim stejně nikdo dítě nesvěří**

V čem se liší od stávajících pěstounů?

Jsou **otevření, nebojí se komplikací ani jinakosti**. Často mají **zkušenost se zraněním**, ví, jaké to je potřebovat pomoc.

Zatím si ale **nevěří, že by to mohli zvládnout**, že na to nebudou sami. **Neznají nikoho podobného**, kdo by to zvládl.

Počátkovi

HLAVNÍ POTŘEBA: Uřídít normální život

- Mají v plánu prožít **normální život jako ostatní, mít rodinu**. Chtějí **všechno zvládnout**, ukočírovat. Chtějí být **zodpovědní**, vybudovat domov, mít rodinu a práci.
- Za klíčové považují dostatek **srozumitelných, stručných a konkrétních informací** a možnost **inspirovat se příběhy** a zkušeností jiných.

HODNOTY: Kontrola, normální život, informovanost

- ✓ Záleží jim na vztazích a rodině, protože je vnímají jako důležité. Zajímají se o dění ve společnosti, zajímají se o trendy. Chtějí mít svůj **život pevně v rukou** a dobře ho řídit.

Co jim pomůže

- + **konkrétní příklady**, osudy
- + **obecné povědomí** o prospěšnosti nejen pro naplnění vlastních plánů

Co je brzdí

- **komplikovanost, neznalost**
- odmítnutí okolí (pocit NEnormality)

V tech video příspěvcích ta paní každý den říká asi minutu, co konkrétně při té péči o dítě dělá. Je to krátké a srozumitelné a hrozně zajímavé. (26, žena)

Postojové informace zakotvené u širší veřejnosti

Jaké nejasnosti od náhradního rodičovství odrazují?

OTÁZKY

KDO MŮŽE ŽÁDAT?

ODPOVĚDI

*Mohu žádat jako samožadatel/ka?
Musíme být sezdaní?
Mohu žádat i ve vyšším věku? A o jak staré dítě?*

**MŮŽE ŽÁDAT I NESEZDANÝ PÁR NEBO SAMOŽADATEL/KA
S PŘÍMĚŘENÝM VĚKOVÝM ROZDÍLEM OD DÍTĚTE.**

JAKÉ DÍTĚ MI BUDE SVĚŘENO DO PÉČE?

*Jde se rozhodnout, jestli ano nebo ne,
až mi nějaké dítě budou chtít svěřit?
Co když o něm nebudu mít dostatek
informací?*

**V ŽÁDOSTI ŽADATEL/KA UVEDE, JAKÉ DÍTĚ JE OTEVŘEN/A PŘIJMOUT
(VĚK, ZDRAVOTNÍ STAV, ETNICITA APOD.) ZÁVAZEK VZNIKÁ AŽ PŘI
PŘIJETÍ DÍTĚTE, NE PODÁNÍM ŽÁDOSTI. ŽADATEL NENÍ POVINEN
PŘIJMOUT LIBOVOLNÉ DÍTĚ.**

KOLIK DĚTÍ JE K DISPOZICI?

*Je vůbec dost dětí? Dostalo by se i na mě?
Pro jaké děti se hledají náhradní rodiče?
Kdo je hlavně potřeba?*

**DĚTÍ JE HODNĚ, JSOU RŮZNÉHO VĚKU, ETNIKA A S RŮZNÝM ZÁZEMÍM. JE
POTŘEBA HODNĚ RŮZNORODÝCH TOLERANTNÍCH PĚSTOUNŮ A
OSVOJITELŮ, KTERÍ JE BUDOU SCHOPNI A OCHOTNI PŘIJMOUT.**

JAK PROBÍHÁ PROCES?

*Proces je asi náročný, dlouhý, co všechno obnáší?
Mohu z něj odejít?
Co když v rámci procesu přijdu o veškeré
soukromí?*

**SYSTÉM SI VÁŽÍ ZÁJMU O NÁHRADNÍ RODIČOVSTVÍ A JE NÁPOMOCNÝ.
ŽÁDOST O SVĚŘENÍ DÍTĚTE LZE ZRUŠIT, DOKUD DÍTĚ NENÍ SVĚŘENÉ.**

JAKÁ JSOU PRÁVA A POVINNOSTI?

*Pomáhá pěstounům a osvojitelům někdo?
Musím se stýkat s původní rodinou?
Jak to funguje?*

**U PĚSTOUNSTVÍ EXISTUJÍ JASNĚ STANOVENÁ PRAVIDLA A RODINY MAJÍ K
DISPOZICI PODPORU DOPROVÁZEJÍCÍCH ORGANIZACÍ A DALŠÍCH
ODBORNÍKŮ. V PŘÍPADĚ OSVOJENÍ FUNGUJE RODINA BEZ SPECIÁLNÍCH
PRAVIDEL, ALE POKUD OSVOJITELÉ CHTĚJÍ, MOHOU VYUŽÍT POMOC
SPECIALIZOVANÝCH ORGANIZACÍ.**

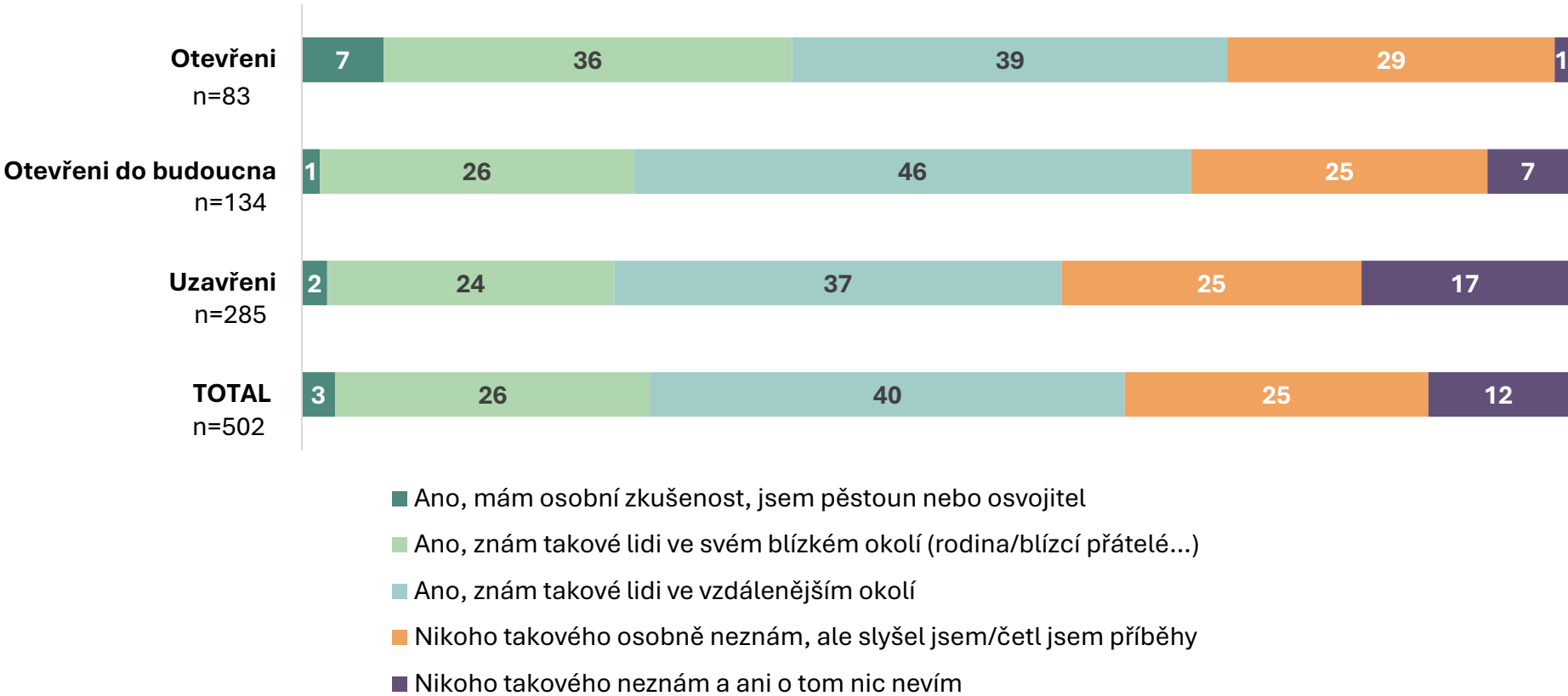

U každé formy náhradní péče se objevuje řada nejasností a mýtů.

	ADOPCE/OSVOJENÍ	DLOUHODOBÉ PĚSTOUNSTVÍ	KRÁTKODOBÉ PĚSTOUNSTVÍ
VNÍMÁNÍ	- Nejvíce známá a zároveň nejvíce zvažovaná forma - Osvojitel se stává rodičem s plnými právy Může o dítě rozhodovat - Dítě může mít jeho příjmení - Je to nejbližší reálné rodině <i>Jen část</i> - Není zde finanční podpora	- O dítěti stále rozhodují biologičtí rodiče <i>Jen část</i> - Vzniká nárok na příspěvek, byť to pro ně není motivační	- Nejméně známá forma náhradní rodinné péče - Velmi krátké, několik měsíců - Je to náročné, loučit se pořád s novými dětmi, nestihne se mu nic moc předat <i>Jen část</i> - Ti, co ji znají, vědí, že jde v zásadě o placenou práci
NEJASNOSTI	Zda je nárok na podporu; zda existuje pomoc, jak situaci zvládnout	Nárok na doprovodnou organizaci a co všechno zajišťuje	Není jasné, jak to funguje a k čemu je to dobré
MÝTY	- Dítě je stabilizované, v pořádku a připravené k životu v rodině - Dítě dostane přidělené a nemůže nijak rozhodovat o tom, jaké bude	Biologičtí rodiče mohou kdykoli přijít za dítětem, klidně i do nové domácnosti, nedá se to nijak regulovat	
		- Malé dítě nepotřebuje žádný speciální přístup - Větší dítě bude super parťák pro vlastní děti	

Přibližně čtvrtina lidí z našeho vzorku má v blízkém okolí někoho, kdo má osobní zkušenost s osvojením nebo pěstounskou péčí.

Hodnoty v %

Z osobní znalosti někoho, kdo má zkušenost s NP (ca ½ lidí), ve skutečnosti lidé mnoho informací nemají - jde spíš o pozorování zpovzdálí. Víc informací a lepší emoční napojení představuje osobního příběh v médiích nebo na sociálních sítích.

VE SVÉM OKOLÍ

Mají ve své rodině, u kamarádek nebo v sousedství někoho, kdo se náhradní rodinné péči věnuje (cca polovina respondentů).

Jde spíš o pozorování, jak to působí navenek. Není povědomí o procesu, nastavení a jak to funguje.

Někteří lidé měli adopci v rodině, ale daná osoba byla už tak integrovaná do rodiny, že je z počátku rozhovoru ani nenapadlo, že vlastně zkušenost mají.

„Teprve teď, když si o tom povídáme si uvědomuju, že babička měla adoptované dítě, ale bereme ji jako součást rodiny, vůbec jsem o tom neuvažovala takhle.“ (žena, 32)

„Naše sousedka dělá pěstounku, teď je na to sama, hodně ji obdivujeme, vypadá spokojeně, baví ji dělat dětem program, ale musí to být náročné.“ (muž, 46)

ZPROSTŘEDKOVANÉ PŘÍBĚHY

Tématu se obecně v mediálním prostoru i na sociálních sítích věnuje málo prostoru, ale **pokud je příběh odvyprávěn poutavě a citlivě, zaujme.**

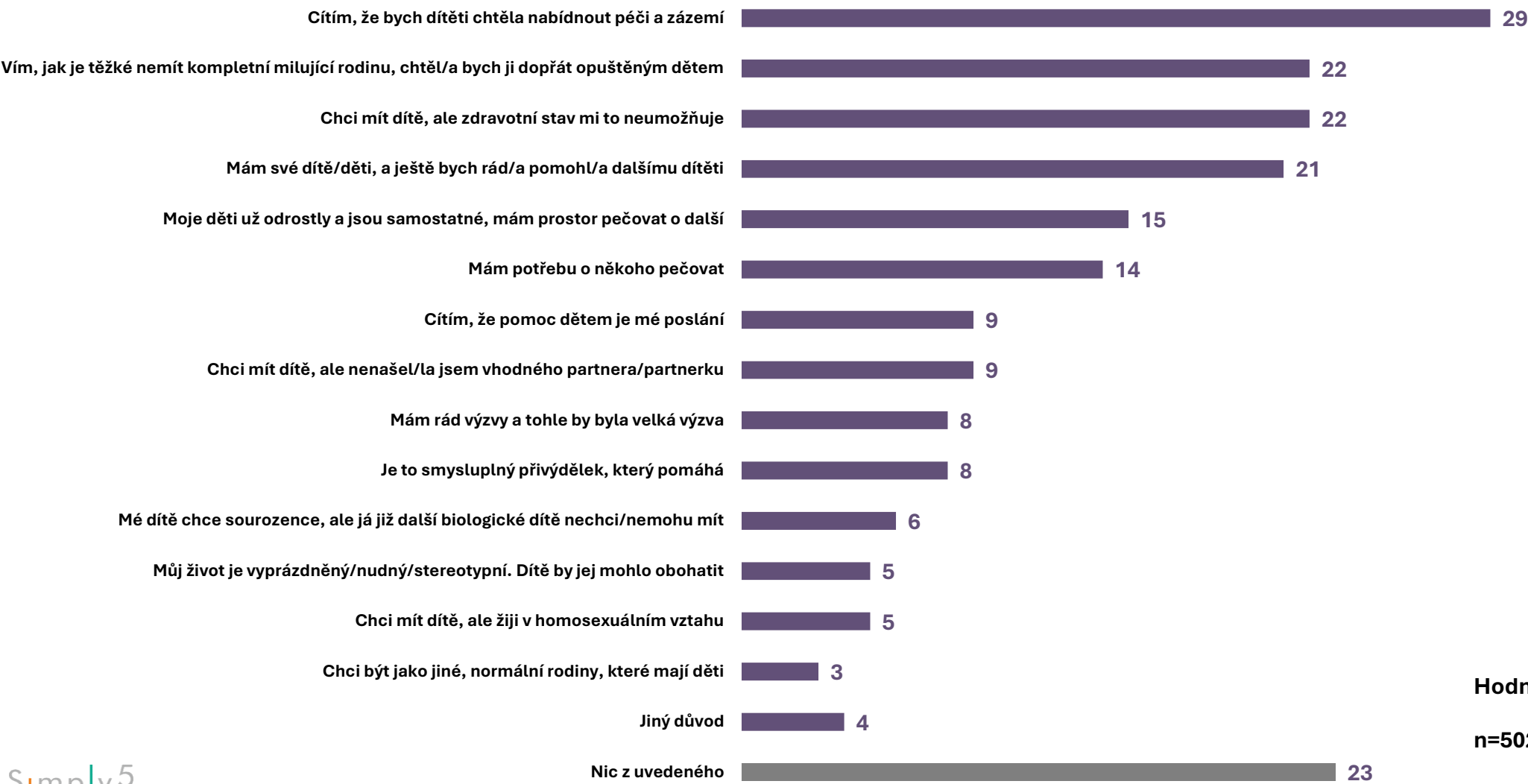
*„Sledovala jsem před nějakou dobou na **Instagramu @toosweetnothings** příběh opuštěného chlapce v nemocnici, té ženě ho bylo líto, viděla jak je zanedbaný a opuštěný a chtěla jej do pěstounské péče, ale nešlo to. Ten příběh mě zasáhl a pamatuji si jej dodnes.“ (žena, 37)*

*„My teď sledujeme ten seriál **Děcko** a i díky tomu, jsme se o tom teď bavili, že bychom naši 10 měsíční dcerce dopřáli sourozence, ale zatím je na to brzy.“ (muž, 46)*

*„Vlastně ani nevím proč, ale nějak mi teď na Facebooku vyskakují taková videa. Uvádí tam, **jaké mají ty děti zvyky, podmínky, bylo to moc hezky udělané**, vidíte tam, čím si ty děti musí projít, než se dostanou do náhradní rodinné péče.“ (žena, 26)*

Nejčastěji zmíněnou představitelnou motivací k zapojení se do pěstounské péče je touha nabídnout dítěti péči a zázemí.

Hodnoty v %
n=502

Představitelné motivace pro NP u těch, kteří jsou aktuálně **OTEVŘENI** možnosti PP/ OSV a u těch, kteří o možnosti PP/OSV uvažují do budoucna (jsou **OTEVŘENI O TOM V BUDOUCNU UVAŽOVAT**) se příliš neliší. Ti, kteří jsou **UZAVŘENI** si dokáží motivace představit hůř.

Cítím, že bych dítěti
chtěla nabídnout péči
a zázemí

51

Cítím, že bych dítěti
chtěla nabídnout péči
a zázemí

48

Nic z uvedeného

38

Mám své dítě/, a ještě
bych ráda/a pomohla
dalšímu dítěti

43

Vím, jak je těžké
nemít kompletní
milující rodinu,
chtěl/a bych ji dopřát
opuštěným dětem

37

Chci mít dítě, ale
zdravotní stav mi to
neumožňuje

21

Vím, jak je těžké nemít
kompletní milující
rodinu, chtěl/a bych ji
dopřát opuštěným
dětem

33

Mám své dítě/, a ještě
bych ráda/a pomohla
dalšímu dítěti

28

Cítím, že bych dítěti
chtěla nabídnout
péči a zázemí

15

n=83

n=134

n=285

Hodnoty v %

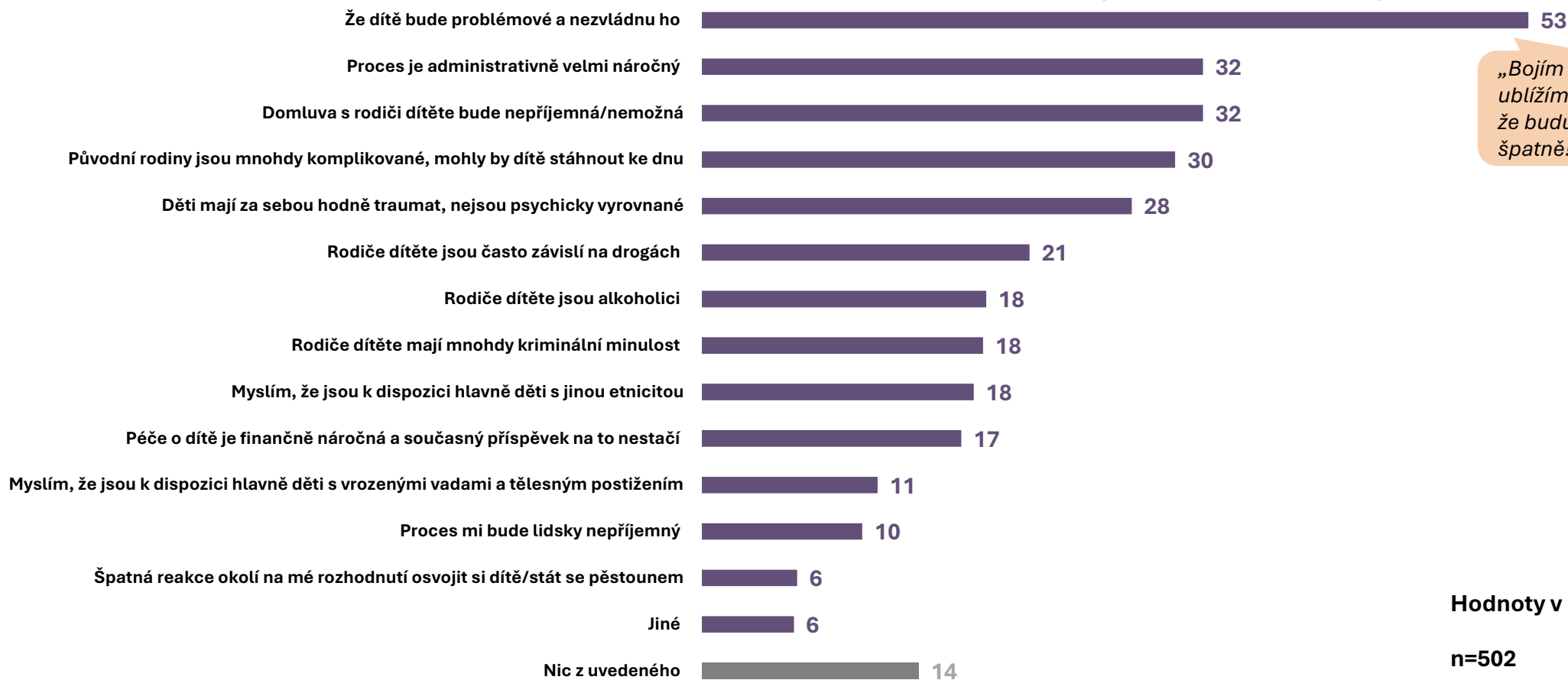
Největší obavy panují z toho, že člověk dítě nezvládne, odrazuje ale i proces a původní rodina/prostředí dítěte.

„Budu vědět, jak na něj? Co když ho vůbec nebudu zvládat?“

„Co když mezi námi nevznikne dostatečné pouto a nebude mě poslouchat?!“

„Bojím se, že mu spíš ublížím než pomůžu, že budu reagovat špatně!“

Hodnoty v %

n=502

Nejvíce otevření respondenti mají největší obavu z **náročnosti administrativního procesu**, ostatní především z toho, že **dítě v péči bude problémové a nezvladatelné**.

OTEVŘENÍ

Proces je
administrativně velmi
náročný

46

Že dítě bude
problémové a
nezvládnou ho

42

Domluva s rodiči
dítěte bude
nepříjemná/nemožná

37

n=83

OTEVŘENÍ DO BUDOUCNA

Že dítě bude
problémové a
nezvládnou ho

55

Proces je
administrativně velmi
náročný

41

Původní rodiny jsou
mnohdy
komplikované, mohly
by dítě stáhnout ke
dnu

39

n=134

UZAVŘENÍ

Že dítě bude
problémové a
nezvládnou ho

55

Domluva s rodiči
dítěte bude
nepříjemná/nemožná

28

Děti mají za sebou
hodně traumat,
nejsou psychicky
vyrovnané

28

n=285

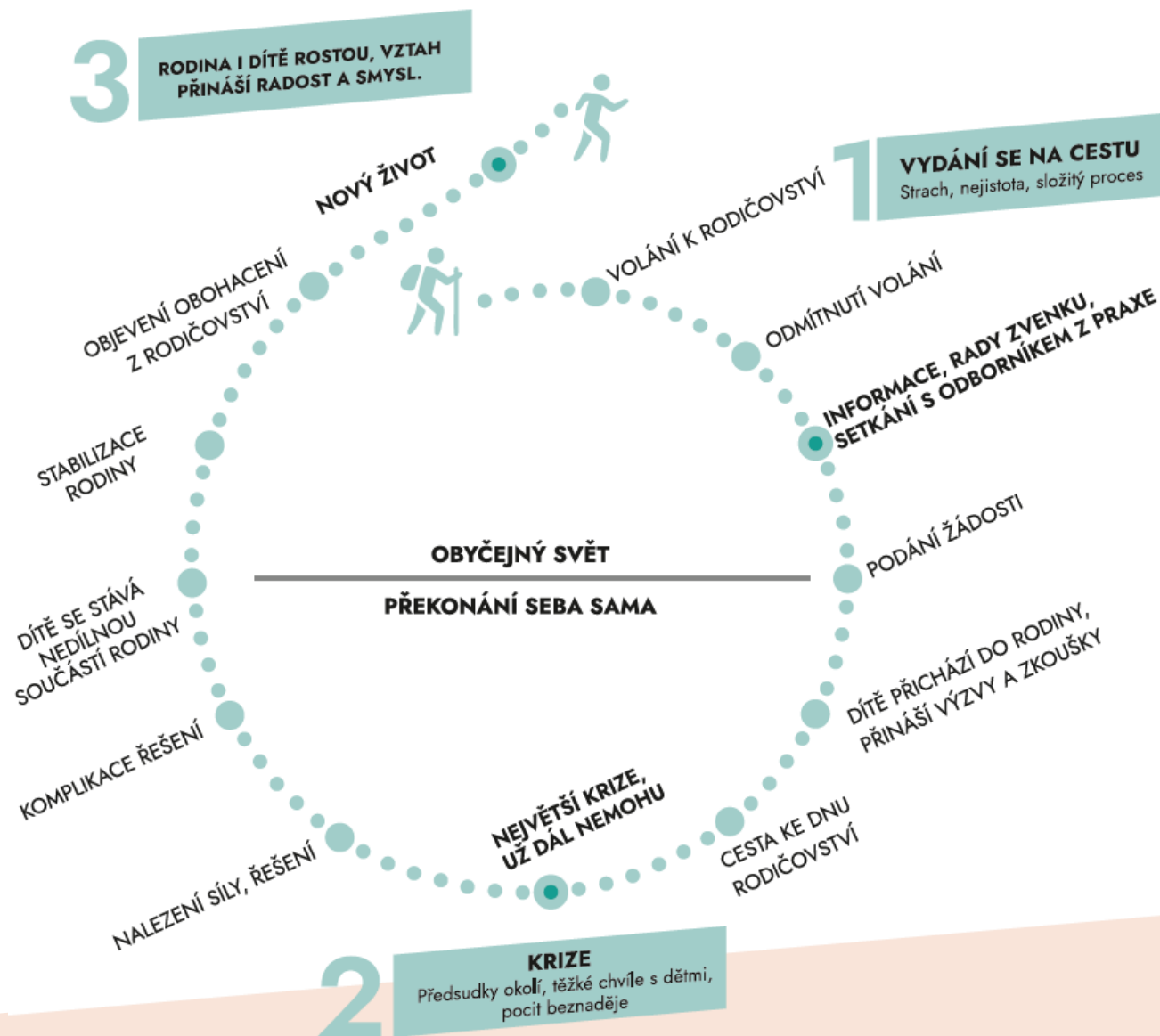
Hodnoty v %

Náhradní rodinná péče očima stávajících pěstounů a osvojitelů

**CESTA PĚSTOUNA/OSVOJITELE PŘIPOMÍNÁ CESTU HRDINY,
JAK JI POPISUJE KNIHA TISÍC TVÁŘÍ HRDINY**
(JOSEPH CAMPBELL)

**Rozhovory
s pěstouny/
osvojiteli**

Rozhovory
s pěstouny/
osvojiteli

NUTNÝM KROKEM K POTENCIÁLNÍMU ZAPOJENÍ SE DO NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE JE INFORMOVANOST A UVĚDOMNĚNÍ, ŽE JE TO CESTA „PRO MĚ“ A JE „NORMÁLNÍ“.

● VYDÁNÍ SE NA CESTU

Získání informace o náhradní rodinné péči mnohdy vede k „aha momentu“/uvědomí, že tohle by vlastně mohlo dobře zapadat do jejich aktuální životní situace.

Informace se k nim ale dostala spíše **náhodou**, do té doby je varianta zapojit se do náhradní rodinné péče mnohdy ani **nenapadla**.

K motivaci se přidávají **konkrétní příklady**, které ukazují, že cesta je **dosažitelná a normální**.

„Pěstounství jsem zvažovala a tak jsem si o něm začala číst, různé knihy, příběhy, kde lidé mluví o tom, jaké to je. Pak mi došlo, že to je pro mě. Uvědomila jsem si to, když svítilo venku sluníčko a já se najednou viděla, jak si můj syn hraje s dítětem v pěstounské péči a bylo to hrozně příjemné. Tak jsem do toho šla.“

„V představovacím kroužku **jedna žena řekla, že je profesionální pěstoun a mně to najednou došlo**. V tu chvíli jsem věděla, že to je řešení mé situace, jak skloubit práci a péči o moji nemocnou maminku.“

„Neměla jsem partnera, byla jsem již starší a věděla jsem, že na dítě je pozdě, ale toužím po něm. Pak jsem **viděla letáček o pěstounství a najednou mi došlo, že toto je moje cesta**.“

Pokud lidé nebudou mít dostatek informací o náhradní rodinné péči, vůbec je nenapadne, že by se do ní mohli sami zapojit — a to ani v případě, že jejich životní situace tomu nahrává.

Rozhovory s
pěstouny/
osvojiteli

MOTIVACE stávajících pěstounů jsou spojeny především s naplněním vlastní potřeby, ale u některých i se touhou pomoci a ochotou nabídnout své možnosti.

LYDÉ S MINDSETEM RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

LIDÉ S MINDSETEM RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

Touží po svém vlastním dítěti, po vlastní rodině. Být normální rodina, mít plné hnízdo. Selhání si nechtějí připustit, o náhradní rodinné péči nechtějí přemýšlet.

MOTIVACE K ŽÁDOSTI O PĚSTOUNSKOU PÉČI/OSVOJENÍ:

Moment uvědomění, že vlastní/další dítě mít nemohou.

Pak se začínají zajímat, jak se podává žádost, co je třeba udělat.

„Můj syn chtěl sourozence a já věděla, že **další porod nezvládnou** a ani nemám s kým otěhotnět, ale **chtěla jsem větší rodinu.**“

„**Být rodina jako ostatní.** Za každou cenu, bez podmínek, co nejrychleji.“

„Věděli jsme, že nemůžeme mít vlastní děti, ale naše **touha, náš hlad po dítěti byl velikánský.** Věděli jsme, že do toho **chceme jít co nejdříve**, abychom měli ještě sílu se dítětem pořádně věnovat.“

LIDÉ S MINDSETEM RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

Jsou smířeni s nonkonformitou, lépe se jim vstupuje do systému, jsou připraveni jít svojí cestou.

MOTIVACE K ŽÁDOSTI:

Moment uvědomění, že **na to mám a že je to smysluplné.**

Je to práce, kterou umím a která mi vyhovuje
Chci pomáhat

„Vím, jak je **důležité pro dítě mít někoho, kdo jej miluje** a pečuje o něj i jaké to je toto nemít. Chci **dát dítěti v těžké situaci domov a lásku, pomoci mu v nelehké situaci.**“

Pěstounství/osvojení je o PŘEKONÁVÁNÍ PŘEKÁŽEK a HLEDÁNÍ VZÁJEMNÉHO VZTAHU.

Rozhovory
s pěstouny/
osvojiteli

KRIZE A
ZKOUŠKY

Vztah dítěte a pěstouna/osvojitele je vztah dvou lidí, kdy **každému něco chybí, ale každému něco jiného.**

Každý z nich si sebou **nese vlastní balík/“batoh“ dosavadních životních zkušeností, vždy odlišných a mnohdy zraňujících.**

I tak se musí naučit spolu žít. Pomoci jim v tom může změna mindsetu směrem k RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉMU POSLÁNÍ, rozšíření obzorů a změna perspektivy.

Rozhovory
s pěstouny/
osvojiteli

S ČÍM MUSELI BOJOVAT, CO MUSELI NA SVÉ CESTĚ PĚSTOUNI/OSVOJITELÉ PŘEKONÁVAT?

KRIZE A
ZKOUŠKY

- **Boj s vlastním selháním** (nenašla jsem partnera, nemůžu mít dítě), **strach z dalšího selhání** (že to dítě nedostanu, jak mám napsat žádost, abych ho dostala) / strach z neznámého
- Opakované **utvrzování v tom, že dělám něco nestandardně, jinak, ze strany společnosti i systému** / ponižování od úřadů / nutnost urgovat se na úřadech – náraz na pozici NP, na jinakost, na utvrzování v selhání i v jinakosti - velmi těžko se překonává (pomohla víra, rodina, kamarádi – silné sociální zázemí)
- **Procesy**: někdo mi to vymlouvá / musím žádat o výjimku / nevím, kde hledat podporu / seznamování v odlidštěném prostředí / špatné informace o biologické rodině i o dítěti - instituciální nastavení, zavřené dveře; „zázrak, že se to podařilo / že jsem nepodlehla / že jsme to zvládli“
- **Odvrácení kamarádů** (odmítnutí jinakosti ze strany společnosti), **odvrácení partnera** - náraz na pozici NP jako NEnormalitu, strach ze spoluodpovědnosti.
- Přijmout **omezení v životě** (práce, dovolená) / finanční nouze / stěhování - ochota něco obětovat, otevřenost, altruismus i **jinakost dítěte** (nemá rád objetí) / strach z toho, že si nebudeme nikdy rozumět / **nevědět** / **těžká zvladatelnost** / vyhoření - přijetí, i když je dítě jiné, změna mindsetu, systémová pomoc odborníků

„Když jsme se začali pěstounství věnovat, hodně lidí se od nás odvrátilo, nechápali nás, byli jsme za podivíny...“

Rozhovory
s pěstouny/
osvojiteli

Vytrvat a obstát při těžkostech a zkouškách pomáhají pěstounům/osvojitelům zkušenosti, hodnotové nastavení i ochota a schopnost měnit se a učit se nové věci.

DOSAVADNÍ ZKUŠENOSTI/HODNOTOVÉ/OSOBNOSTNÍ NASTAVENÍ

- Zkušenosti s **dobrovolničením**; touha dělat něco **smysluplného**, odhodlání **něco udělat jinak** (co není konvence); touha po péči; touha někomu pomoci
- **Odhodlání** to nevzdat; hledání nových možností a **nestandardních cest**; nesmířenost se statutem quo / nenechat se odradit, i když to vypadá hodně černě; **aktivní připomínání** se na úřadech; akceschopnost (dohledat si informace a jednat); **překonání strachu** z neznáma. Vytrvat, i když to není jednoduché a přicházejí krize.

NASTAVENÍ VHODNÉHO PŘÍSTUPU K DÍTĚTI

- **Přijetí jinakosti**; smíření se s tím, že dítě i cesta mohou vypadat jinak
- **Ochota něco obětovat** (čas; přátele, kteří to odsoudí; zaměstnání na plný úvazek; finanční komfort,
- **Smíření se** s vlastním selháním, s vlastní nedokonalostí či chybou - ochota nechat si pomoci (od odborníků, partnera, blízkých) + **posilování důvěry** ve vlastní schopnosti
- Být připraven neustále **rozdávat** (lásku) a nečekat vděk nebo obrovský úspěch (vysoké školy)
- **Aktivní a funkční komunikace** s odborníky i biologickou rodinou

PŘIJETÍ SITUACE – MOJE I OKOLÍ

- **podpůrné sociální sítě, okolí** / noví **přátelé**; odměna v podobě „normálního života“, **radost** z každodenních maličkostí; přijetí „nového života“ a jeho začlenění do svého já, **pocit svobody** v životě

KRIZE A
ZKOUŠKY

Rozhovory
s pěstouny/
osvojiteli

I když cesta byla NÁROČNÁ, shodují se pěstouni i osvojitelé, že je DĚTI OBOHATILY a přinesly jim do života SMYSL A NOVÉ SCHOPNOSTI.

Život bez svých dětí si již neumí představit, přijali je do svého života jako nedílnou část své cesty.

Vytřídili si, komu z okolí věřit a komu ne.

„Několik let jsem si říkal, jak klidné to bylo před tím. Ale pak se něco zlomilo a já už na to nemyslel, protože by to bez něj bylo najednou nepředstavitelné, patří k nám.“

„Když nám dítě svěřili, utekl od nás partner při prvním náznaku, že by se na něj dítě mohlo navázat. Dnes to vnímám pozitivně, můj pěstounský syn mi dává více než můj bývalý partner.“

Mohli dětem pomoci, dát jim možnost prožívat „normální život“.

„Snažím se, aby měla dost kamarádek, chodila do školy, prostě žijeme normální život. Jsem na ní i na sebe pyšná.“

„Máme hroznou radost sledovat, jak se jim dneska daří, vystudovaly školy, jsou schopné navazovat normální vztahy, už od nich máme vnoučata.“

Uvědomili si díky nim, že mají pečovat i samy o sebe.

Děti jsou obohacením i pro širší rodinu.

„Já jsem si díky tomu uvědomila, jak je důležité věnovat se i psychohygieně, najít si čas na sebe a pak tu být pro ně (děti).“

„Máme krásnou komunitu u nás ve městě, kolem doprovodné organizace, hodně spolu všechno podnikáme.“

OBOHACENÍ

NÁVRHY ŘEŠENÍ

Co je potřeba
odpracovat pro
stimulaci lidí, aby se
jim přiblížila možnost
zapojení do náhradní
rodinné péče?

ÚKOLY DLE JEDNOTLIVÝCH MINDSETŮ

RODIČOVSTVÍ JAKO JEDNA Z CEST

Dát najevo, že i o nekonvenční,
má systém zájem.

NA ZAČÁTKU CESTY

Zvyšovat povědomí o NP
a stimulovat mindset
**RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ
POSLÁNÍ** jako legitimní vzorec pro
rodičovství.

RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

Optimalizovat procesy
a zvýšit tak výkon systému.

Zlidštit systém, přiblížit a
demytizovat jej.

**Zvyšujeme výkon
systému**

RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

Stimulovat mindset **jako legitimní
vzorec pro rodičovství i náhradní
rodičovství** a zvýšit **TAK ZÁSAH**
systému.

**Zvyšujeme zásah, otevíráme
NP většímu počtu lidí**

HLAVNÍ VÝZVY, KTERÉ JE TŘEBA PŘEKONAT, ABY BYL VĚTŠÍ ZÁJEM O NP

VÝZVA 1 ZMĚNA POZICE:

Stimulovat ve společnosti mindset
**RODIČOVSTVÍ JAKO
ZRALÉ POSLÁNÍ**

V dlouhodobém horizontu pomůže přenastavit společenské klima a **pozici tématu** - lidé budou uvažovat o NR jako o **naplňující formě**, která dává **možnost růstu** - dítě i rodič se mohou **obohacovat navzájem**:

- Pro ty, kteří touží po rodině, nebude náhradní rodičovství „méněcenné“ ani důkazem selhání, ale cestou sama pro sebe.
- Otevře NR jako zajímavou cestu pro každého, i pro ty, kteří o této variantě neuvažovali, ale mohla by pro ně **být naplňující**.
- Pro ty, kteří stojí na začátku cesty se díky tomu NR dostane do jejich mysli jako jedna z reálně možných životních trajektorií.

VÝZVA 2 INFORMACE:

Zvýšit obecnou informovanost o potřebě náhradní rodinné péče

Ve střednědobém horizontu pomůže šířit povědomí, že NP je věcí každého z nás.

*„Existuje **hodně dětí, které ihned potřebují NAŠI pomoc a hledají se pro ně pěstouni/osvojitelé.**“*

- Každý, kdo je ve vhodné životní situaci, bude vědět, že jeho pomoc je potřebná a pro systém žádaná.

VÝZVA 3 ZMĚNY V SYSTÉMU:

Ukázat, že systém je otevřený a pomoc s NP uvítá

V krátkodobém horizontu pomůže ukázat, že systém náhradní rodinné péče je tu, aby se **vším pomohl a otevřeně komunikoval**, o čem náhradní rodinná péče je.

Nechá **nahlédnout** a pokud někoho tato cesta bude volat, je tu, aby jí **provedl a nechal z ní případně kdykoli odejít**.

- Těm, kteří chtějí naplnit touhu po rodičovství, usnadní vstup do systému.
- Ostatním otevře dveře do NP, aby se s ní měli možnost seznámit.

VÝZVA 1
ZMĚNA POZICE:

Stimulovat ve
společnosti mindset
RODIČOVSTVÍ JAKO
ZRALÉ POSLÁNÍ

ŘEŠENÍ: STIMULOVAT VE SPOLEČNOSTI MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO
ZRALÉ POSLÁNÍ

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

V rámci tohoto mindsetu je **třeba pracovat s pocitem selhání** v případě, že se **nedaří naplnit vlastní rodičovské plány...**

MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

.... a formou postupné přeměny celospolečenského klima, ukázek, osobních příběhů a psychické pomoci podpořit mindset „Rodičovství jako zralé poslání – tedy, že cesta náhradního rodičovství je **sice jiná, ale může nečekaným způsobem obohatit.**

Je **smysluplná, je to poslání.**

Já jako **rodič nebo budoucí rodič mám co nabídnout, zejména pokud vím, že mně někdo potřebuje.**

VÝZVA 1 ZMĚNA POZICE:

Stimulovat ve
společnosti mindset
RODIČOVSTVÍ JAKO
ZRALÉ POSLÁNÍ

ŘEŠENÍ: V KOMUNIKACI VYUŽÍT EMOČNÍCH MOTIVACÍ A APELOVAT NA NĚ

Např.

PRO MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO VLASTNÍ PROJEKT

„Ne každé dítě má komu říct ‘maminko’. Můžete to být vy.“

- Ujišťuje, že touhu po rodinně je možné naplnit i formou náhradního rodičovství, která může být **obohacující obdobně jako vlastní dítě.**

PRO MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO ZRALÉ POSLÁNÍ

„Pomozte dítěti zažít pocit domova – aspoň na chvíli.“

- Zvyšuje povědomí o možnosti poskytnout bezpečí, lásku, klid **i na omezený čas, jiným způsobem, nekonvenčně.**

„Díky vám dítě zažije, jak vypadá normální den.“

- Akcentuje, že pěstounství není jen velké hrdinství, ale **obyčejný každodenní život, který mohou nabídnout.**

PRO MINDSET RODIČOVSTVÍ JAKO JEDNA Z CEST

„Někdy dítě změní svět. Váš.“ „Nemusíte na to být sami.“

- Apeluje na **osobní obohacení.** Odstraňuje bariéru osamění a strachu z odpovědnosti.

ŘEŠENÍ: BUDOVAT POVĚDOMÍ O DĚTECH, KTERÉ POTŘEBUJÍ NAŠI POMOC, A PĚSTOUNECH, KTERÍ ŽIJÍ BĚŽNÝ, KAŽDODENNÍ ŽIVOT

- Zvyšovat **povědomí o tom, kolik je aktuálně dětí**, které potřebují aktuálně pomoc od pěstounů a osvojitelů.
- **Sdílet reálná čísla, kolik dětí je i jejich osobní příběhy** – aby to nebyla jen anonymní masa.
- Zvyšovat povědomí o tom, **kdo všechno se do pomoci dětem může zapojit** (starší samožadatelka, ...).

- **Vytvářet příležitosti zeptat se OSOBNĚ někoho, kdo tím prošel (besedy, online streamy)** - nezávazně se s pěstouny a osvojiteli setkat a mluvit s nimi o jejich zkušenosti.
- **Sdílení osobních příběhů a konkrétních příkladů**, jak se co dá vyřešit, jaká je náhradní péče zkušenost, co jsou její výzvy a v čem může být obohacující – v mediálním prostoru i na sociálních sítích – stručně a krátce.
- **Sdílet detaily z každodenního života pěstounů.**

VÝZVA 2
INFORMACE:
Zvýšit obecnou
informovanost
o potřebě
náhradní rodinné
péče

ŘEŠENÍ: PODPOŘIT SYSTÉM VE ZMĚNĚ NARATIVU O NÁHRADNÍM RODIČOVSTVÍ

JÁ ŽÁDÁM

Klepu na dveře, **podávám žádost**, doprošuju se, jsem „žadatel o dítě“.

Já jsem ten, kdo něco chce a může to dostat (dítě).

JÁ NABÍZÍM POMOC

Společnost něco potřebuje a já jsem otevřen nabídce přijmout (klepe na mé dveře).

Registruji se jako možný zájemce o poskytnutí služby někomu, kdo to potřebuje (*registr rodičů jako registr dárců*).

Já jsem ten, kdo něco dává (domov, péči, kousek sebe).

**VÝZVA 3
ZMĚNY V SYSTÉMU:**
Ukázat, že systém je
otevřený a pomoc
s NP uvítá

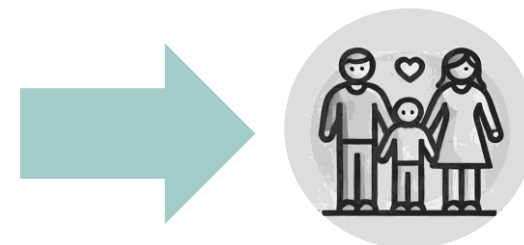
ŘEŠENÍ: Ukázat, že systém je otevřený a pomoc uvítá. Pootevření dveří
vstupu do systému - „žádost“ i ve chvíli, kdy jsem ještě „neselhal“ a
nezávazně.

Bezpečný prostor se
informovat, setkat se
stávajícími
pěstouny/osvojiteli.

Nezávazně si cokoli zjistit,
aniž by člověk musel
podávat žádost.

Následuje proces, kde si každý může
rozmyslet, zda z něj chce vystoupit
nebo v něm pokračovat.

*„Kdyby někdo ukázal krok za
krokem, jak se do toho pustit,
šel bych do toho.“
(muž, 41)*

Na jeho konci se může
rozhodnout, zda dané dítě
chce přijmout nebo čekat
dál, případně ze systému
z jakéhokoli důvodu
vystoupit.

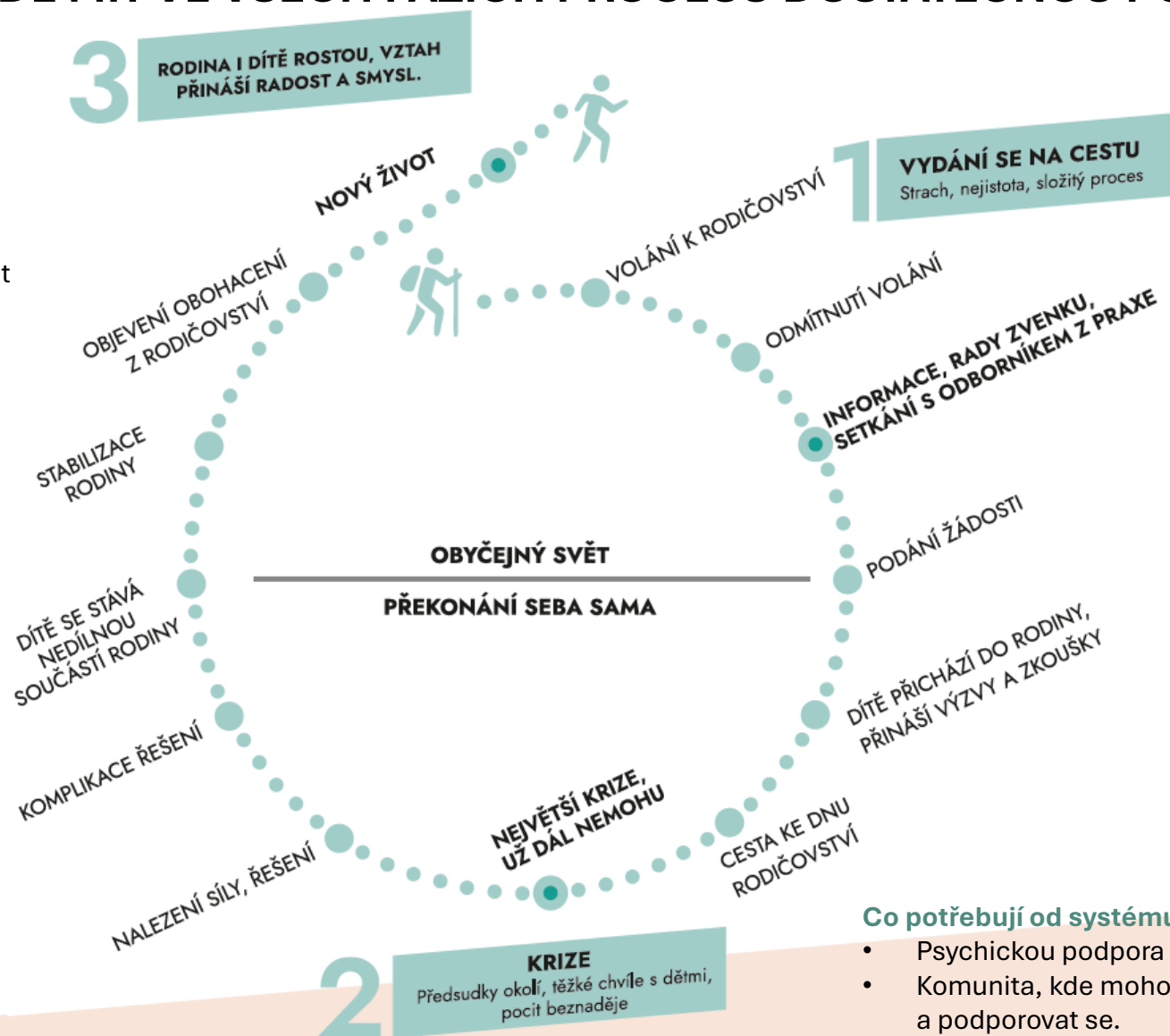
VÝZVA 3 ZMĚNY V SYSTÉMU:

Ukázat, že systém je
otevřený a pomoc
s NP uvítá

ŘEŠENÍ: UDĚLAT SYSTÉM PŘÍVĚTIVĚJŠÍ A OTEVŘENÝ, ABY KAŽDÝ VĚDĚL, ŽE BUDE MÍT VE VŠECH FÁZÍCH PROCESU DOSTATEČNOU PODPORU

Co potřebují od systému

- Podpora budování komunit pěstounů/osvojitelů.
- Možnost podělit se o svůj příběh s těmi, co jsou NP otevření.

Co potřebují od systému

- Ujištění, že je o ně zájem, jsou potřeba.
- Možnost nahlédnout, jak to funguje, co je čeká; osobní setkání.
- Ujištění, že podání žádosti není nezvratné, ujištění, že systém bude lidský.

Co potřebují od systému

- Podporu v začátcích.
- Konzultace, jak nastavit kontakt s případnou biologickou rodinou.

Co potřebují od systému

- Psychickou podporu a supervizi.
- Komunita, kde mohou sdílet zkušenosti a podporovat se.

Metodologie projektu

REKAPITULACE DOSAVADNÍCH KROKŮ

KROK 1

6 ROZHOVORŮ á 75 min

Individuální hloubkové rozhovory (dále jen IDI), mapující cestu k pěstounství/osvojení, životní situace, příběhy a kontexty **ŠESTI PĚSTOUNŮ/PĚSTOUNSKÝCH PÁRŮ /OSVOJITELŮ**

Naším cílem bylo navnímat různé kontexty a motivy současných pěstounských rodin jako východisko k hledání potenciálně oslovitelných nových pěstounů.

KROK 2

WORKSHOP

Prezentace hlavních zjištění z první fáze a diskuse východisek pro třetí a čtvrtou fázi

Na základě rozhovorů jsme připravili **metodiku sběru dat v panelu SimplyTalk**, stanovili parametry pro oslovení respondentů pro čtvrtou fázi a identifikovali dimenze pro otázky v dotazníku.

KROK 3

DOTAZOVÁNÍ V RÁMCI PANELU SIMPLYTALK

Hledali jsme potenciálně různou měrou konvertovatelné zájemce o pěstounství/osvojení a **zkoumali postoje a otevřenost k tématu pěstounství / osvojení** v širší populaci.

pozn: vzorek není reprezentativní

N=502 odpovědí

KROK 4

13 ROZHOVORŮ á 75 min

Individuální hloubkové rozhovory (IDI) s vybranými zástupci, **SNÁZE, STŘEDNĚ I OBTÍŽNĚJI KONVERTOVATELNÝMI I DOPOSUD VARIANTĚ OSVOJENÍ/ PĚSTOUNSTVÍ UZAVŘENÝMI** účastníky panelu

V rámci rozhovorů jsme **mapovali životní situace, příběhy**, znalost tématu a postoj k němu i případnou možnost cesty vedoucí k pěstounství nebo osvojení u nich osobně, stejně jako jejich aktuální motivace i bariéry k této cestě.

OSLOVENÍ V 1. KROKU: HLOUBKOVÉ ROZHOVORY SE STÁVAJÍCÍMI PĚSTOUNY A OSVOJITELI

PATRIK, 52 LET (a KAREL)

- **PĚSTOUNI ROMSKÉHO CHLAPCE 16 LET, V PÉČI 7 LET**
- Zajištěný gay pár, myslel si, že nikdy nebude rodičem.
- Díky partnerovi, dobrovolnictví a příkladu jiných gay párů se rozhodl pro PP.
- Prošel složitým přijetím dítěte a krizí NR během COVIDu.
- Dnes si nedovede představit život bez pěstounského chlapce.

JULIE, 52 LET

- **PĚSTOUNKA 11 LETÉ HOLČIČKY, V PÉČI 7 LET**
- Manažerka, která chtěla rodinu, ale nenašla partnera.
- Pěstounství ji oslovilo jako možnost být rodičem.
- Po překonání administrativních překážek se přestěhovala do menšího města a vytvořila stabilní domov pro dítě.

JOHANA a MAREK, 57 LET

- Mladý pár, který nemohl mít biologické děti.
- **ADOPTOVALI DVĚ DĚTI S TRAUMATEM**, čelili sociálnímu odmítnutí i vyhoření.
- **NÁSLEDNĚ PŘIJALI SOUROZENECKOU SKUPINU 4 DĚTÍ DO DPP. Dnes jsou děti dospívající/dospělé.**
- Nakonec uspěli a jejich děti vedou běžný život, některé už mají vlastní děti.

KLÁRA, 62 LET (a SAMUEL)

- Matka odrostlých dětí, která se rozhodla stát **PROFESIONÁLNÍ PĚSTOUNKOU MIMINEK**.
- Tato forma byla ideální řešením její situace – potřeba být doma, pečovat o nemocnou maminku a mít příjem z oblasti, které se věnuje celý život a která ji naplňuje.
- Musela se vyrovnat s nepřetržitou péčí i byrokracií.
- Vše zvládla i díky podpoře rodiny.

MATĚJ a LENKA, 40 LET

- **OSVOJENÝ 7 LETÝ CHLAPEC OD 6 MĚS. A 3LETÁ HOLČIČKA OD 4 MĚS.**
- Pro-rodině orientovaní, vždy chtěli děti, ale nemohli je mít.
- Výzva byla zvládnout poruchu attachmentu u syna – to se povedlo dostat pod kontrolu díky odborné literatuře, terapiím a odborné podpoře.
- Jsou kompletní rodina, rádi spolu tráví čas.

MARKÉTA, 30 LET (a X)

- **BIOLOGICKÝ SYN 8 LET A CHLAPEC V PDP S FAS** (fatální alkoholický syndrom) **OD JEHO 4 LET**, bude mu **6**.
- Vyrůstala v nefunkční rodině, což ji motivovalo stát se pěstounkou.
- Nechtěla další biologické dítě, ale chtěla více dětí a syn toužil po sourozenci.
- Překonala, že jí partner opustil, i obavy z kontaktu s biologickými rodiči dítěte.

OSLOVENÍ VE 3. KROKU: SIMPLYTALK DOTAZNÍK

- **15ti minutový dotazník rozdělený na 3 části:**

- **Hodnotová část**

mapující míru Otevřenosti, Aktivního přístupu, Altruismu a Odhodlání (dimenzí, které představují pole předpokladů a vlastností, které náhradním rodičům pomáhají na cestě pěstounství/osvojení) a vztah respondentů k péči obecně

- **Postojově-informační část**

měřící míru informovanosti o tématu náhradní rodinné péče a míru blízkosti tématu pro respondenty v jejich životech

- **Sociodemografické údaje**

- 502 odpovědí
- Na dotazník odpovídali lidé z panelu ve věku 20-60 let, muži i ženy, z celé ČR. Jednalo se o respondenty, kteří již byli ochotni odpovídat na otázky, týkající se hodnot a náhradní rodinné péče. Nejedná se o reprezentativní vzorek.

OSLOVENÍ VE 4. KROKU: HLOUBKOVÉ ROZHOVORY S POTENCIÁLNĚ SNADNO, MÍRNĚ I OBTÍŽNĚ KONVERTOVATELNÝMI PĚSTOUNY A OSVOJITELI NA TÉMA MOTIVACE K NR

CELKOVÉ ROZLOŽENÍ:

- 7 z Prahy / 5 mimopražských
- mix respondentů podle preference typu péče (dlouhodobá / na přechodnou dobu / osvojení)
- 9 žen / 4 muži
- mix podle informovanosti
- mix bezdětných a rodičů
- mix respondentů podle životní situace: s manželem/partnerem/bez partnera
- mix dle otevřenosti k náhradní rodinné péči

RESPONDENT	MÍSTO	VĚK	SKUPINA DLE OTEVŘENOSTI K NP	PREFEROVANÁ NP	DĚTI	BYDLÍ S
HP, žena	Vysočina	32	mírně / vůbec	Nic	ne	sama
DŠ, žena	Praha, osobně	40	mírně / vůbec	Osvojení	ne	manžel
RR, žena	Praha, osobně	46	mírně	DPP, Osvojení	ne	u rodičů
HJ, žena	Praha, osobně	55	mírně / středně	PPPD	ano	partner
PZ, muž	Praha, osobně	59	mírně / středně	PPPD	ne	sám
FF, muž	Praha, osobně	41	středně	DPP, Osvojení	ano	manželka
RČ, muž	Pardubický	46	středně	DPP, Osvojení	ano	manželka
AK, žena	Praha, osobně	37	středně	Osvojení	ano	manžel
VF, žena	Jižní Morava	38	středně / snadno	Osvojení	ne	manžel
AZ, žena	Praha, osobně	26	středně / snadno	PPPD	ne	manžel
ZM, žena	Ústí nad Labem	47	snadno	Osvojení	ano	sama
JD, muž	Jižní Morava	41	snadno	DPP, Osvojení	ne	partnerka
PL, žena	Moravskoslezský	44	snadno	DPP, Osvojení	ano	partner

Simply5

Děkujeme!

Eliška Nováková

+420 605 894 609

eliska.novakova@simply5.cz

Kateřina Pulkrábková

+420 605 894 614

katerina.pulkrabkova@simply5.cz